

Інше

Савицький Дмитро Вікторович

студент

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПІДСЛІДНІСТЬ СБУ У СФЕРІ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПІДРИВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

***Анотація.** Проаналізовано підслідність СБУ у сфері розслідування правопорушень, пов'язаних з підривною діяльністю. Успішна боротьба з цими кримінальними правопорушеннями залежить від багатьох факторів, включаючи зростання актуальності наукових досліджень, прогресивний розвиток та зв'язок кримінології, теорії контррозвідки та слідчої діяльності, кримінальний процес, їх впровадження у практику СБУ.*

***Ключові слова:** підслідність СБУ, СБУ, розслідування правопорушень, підривна діяльність.*

Сьогодні вітчизняне суспільство не тільки розуміє необхідність набуття Україною статусу демократичної, правової держави, а й усвідомлює надзвичайну важливість її захисту від потенційних та реальних загроз. Впливові політичні кола деяких країн – сусідів України – все частіше здійснюють ворожі дії проти нашої держави, ставлять під сумнів її територіальну цілісність, намагаються впливати на внутрішньополітичні процеси, вдаються до спроб втручання в економіку країни. Інтерес до України як об'єкта розвідки останнім часом збільшився. Сусідня держава Російська Федерація вживає систематичних кроків для знищення державності України.

політична дестабілізація з використанням методів «гібридної війни» [1, с. 28-29].

У Стратегії воєнної безпеки України зазначено, що основними завданнями сектору безпеки та оборони є охорона конституційного ладу, економічна, науково -технічний та оборонний потенціал України, законні інтереси держави та права громадян від розвідувальної та підривної діяльності іноземних спецслужб, посягання окремих організацій, груп та осіб, а також громадська безпека та охорона державної таємниці, інша інформація з обмеженим доступом [2].

Сьогодні розвідувальна діяльність іноземних спецслужб та їхніх організацій стала чинником, що загрожує національній безпеці та недоторканності України. У зв'язку з цим першочергове значення має розробка комплексу проблем, спрямованих на вдосконалення діяльності Служби безпеки України (далі - СБУ) щодо виявлення, виявлення та притягнення до кримінальної відповідальності, припинення та запобігання шпигунству та зраді у формі шпигунства. Успішна боротьба з цими кримінальними правопорушеннями залежить від багатьох факторів, включаючи зростання актуальності наукових досліджень, прогресивний розвиток та зв'язок кримінології, теорії контррозвідки та слідчої діяльності, кримінальний процес, їх впровадження у практику СБУ.

Питання забезпечення безпеки держави від розвідувальної та диверсійної діяльності спецслужб зарубіжних країн розглядається багатьма вченими в аспекті складної багаторівневої системи, функціонування якої забезпечується різними видами та напрямками діяльності людини, у т.ч. контррозвідка, оперативний розшук, кримінальне право, кримінальне, але процесуальне, криміналістичне тощо. Велике теоретичне та практичне

значення проблеми протидії шпигунству неодноразово спонукало дослідників та практиків звертатися до її вивчення.

Процес розслідування кримінальних правопорушень є одним із найскладніших видів суспільної діяльності. Розслідування таких серйозних кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, як шпигунство та зрада у формі шпигунства, пов'язане зі значним обсягом роботи, конкретні умови розслідування, необхідність комплексу контррозвідки, оперативно-розшукових заходів та слідчі та негласні слідчі (розшукові) дії. Знання слідчих про обставини шпигунства виникає як необхідність, обов'язок держави реагувати у формі досудового розслідування на загрозу гарантій розвитку механізму безперешкодної роботи уряду та існування суспільства. У зв'язку з цим фактичні обставини, встановлені в результаті процесуального пізнання, є юридичною істиною за своїм змістом та наслідками. Фактична сторона відомого переломлюється через призму правової оцінки, а тому напрямок знань та зміст, встановлений слідчим під час його розслідування (обшуку) та інших процесуальних дій, є досить специфічними. Знання слідчим фактичних обставин кримінального правопорушення передбачає наявність процесуальних вказівок щодо порядку вчинення слідчим певних дій, має певні межі знань, які суворо визначені нормами права [3, с. 131].

Процес доведення правопорушення у кримінальному провадженні, як елемента пізнання, може об'єктивно виникнути до виконання відповідних процесуальних процедур. Оцінка слідчими результатів оперативної інформації у вигляді фактів шпигунства, державної зради тощо може вплинути на рішення слідчих внести відомості про виявлене правопорушення до ЄРДР та відкриття кримінального провадження. Основним суб'єктом оперативно-розшукового пізнання є працівник оперативного підрозділу, який здійснює таку діяльність і

має певні повноваження, які визначаються його службовим статусом [4, с. 142-143].

Початок кримінального провадження переводить процес пізнання фактичних обставин кримінального правопорушення на процесуальний рівень та визначає початок доказів. Однак це не позбавляє знання його багаторівневого характеру. Контррозвідка також сприяє такому пізнанню і навіть може мати певний вплив як на процесуальне пізнання, так і на подальший хід доказування.

Знання обставин шпигунства та державної зради у формі шпигунства при здійсненні від імені досудового розслідування оперативно-розшукових заходів дає можливість отримати оперативну інформацію, необхідну слідчому, прокурору процесуальні рішення щодо певного чи іншого розслідування, слідчої дії, вибору тактичних методів їх реалізації, застосування тактичних поєднань, оперативно-тактичних операцій. Інформацію, що характеризує особу підозрюваного, його спосіб життя, наміри та можливості приховувати від кримінального переслідування, його зв'язки тощо, можна збирати оперативно-розшуковими засобами. Це також спосіб пізнання фактів кримінального правопорушення і може бути важливим для прийняття ряду процесуальних рішень.

Література

1. Марущак А.І., Петров О.Г. Інформаційна взаємодія вітчизняної контррозвідки із громадськістю: теоретико-правові передумови і сучасність. *Роль і місце національної спецслужби в історії українського державотворення*. Київ: ВПЦ «Київський Університет», 2017. С. 28-29.
2. Про Стратегію воєнної безпеки України від 25 березня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>

3. Ходанович В.О. Окремі питання виявлення й розслідування шпигунства в Україні та ФРН. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2018. № 3. С. 130-133.
4. Колесник Ю. Використання слідчим результатів оперативно-розшукового пізнання фактичних обставин вчинення кримінального правопорушення. *PRO FUTURO oswiata i nauka bez granic*. 2014. № 2 (6). Р. 138-149.